

Ilmoittajansuojelulain mukaisen ilmoituskanavan käyttöönotto

Yhteistoimintaryhmä 21.03.2023 § 12

Valmistelija

Hallintojohtaja Antti Pieviläinen, talousjohtaja Juha Liinavuori

Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annettu laki (1171/2022, jäljempänä ilmoittajansuojelulaki) astui voimaan 1.1.2023. Lain tarkoituksena on tehostaa Euroopan unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön täytäntöönpanon valvontaa säätämällä niiden henkilöiden suojelusta, jotka ilmoittavat lain soveltamisalaan kuuluvista rikkomisista. Lakiin sisältyy siinä tarkemmin säädetyn mukaisen ilmoittajansuojelukanavan perustaminen. Ylöjärven kaupungin osalta ilmoittajansuojelukanava tulee perustaa kolmen kuukauden kuluessa lain voimaan astumisesta.

Ylöjärven kaupunki ottaa käyttöön ilmoittajansuojelulaissa säädetyn ilmoituskanavan. Luottamuksellisen ilmoituksen voivat tehdä Ylöjärven kaupunkiorganisaation nykyiset ja entiset työntekijät, työnhakijat sekä harjoittelijat ja vapaaehtoistyöntekijät.

Ilmoittajaan sovelletaan ilmoittajansuojelulaissa säädettyjä suojelua koskevia säännöksiä, jos:

- ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa, että rikkominen voi aiheuttaa yleiseen etuun kohdistuvan välittömän ja ilmeisen vaaran;
- ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa, että viranomaiselle ilmoittaminen voi aiheuttaa vaaran vastatoimien kohteeksi joutumisesta; tai
- ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa, että toimivaltainen viranomainen on osallisena rikkomisessa tai on muutoin todennäköistä, että toimivaltainen viranomainen ei puutu rikkomiseen tehokkaasti asiaan liittyvien erityisten olosuhteiden vuoksi.

Ilmoitusmahdollisuuden piiriin kuuluvat asiat

Ilmoittajansuojelulain mukainen ilmoituskanava tarjoaa mahdollisuuden ilmoittaa Euroopan unionin lainsäädännön tai sen kansallisen täytäntöönpanolainsäädännön tai muun kansallisen lainsäädännön rikkomisista seuraavilla lainsäädännön aloilla:

- 1) julkiset hankinnat lukuun ottamatta puolustus- ja turvallisuushankintoja;
- 2) finanssipalvelut, -tuotteet ja -markkinat;
- 3) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen;
- 4) tuoteturvallisuus ja vaatimustenmukaisuus;
- 5) liikenneturvallisuus;
- 6) ympäristönsuojelu;
- 7) säteily- ja ydinturvallisuus;
- 8) elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus sekä eläinten terveys ja hyvinvointi;
- 9) Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 168 artiklan tarkoittama kansanterveys;

- 10) kuluttajansuoja;
- 11) yksityisyyden ja henkilötietojen suoja sekä verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuus.

Lakia sovelletaan edellä luetelluissa asioissa tekoihin tai laiminlyönteihin:

- 1) jotka on säädetty rangaistavaksi;
- 2) joista voi seurata rangaistusluonteinen hallinnollinen seuraamus; taikka
- 3) jotka voivat vakavasti vaarantaa lainsäädännön yleisen edun mukaisten tavoitteiden toteutumista.

Ilmoittajansuojelulaissa säädetyn ilmoittajan suojelun yleisenä edellytyksenä on, että ilmoittajalla on ilmoittamishetkellä perusteltu syy uskoa, että rikkomista koskeva tieto pitää paikkansa ja että tällainen tieto kuuluu lain soveltamisalaan. Muiden asioiden osalta asiointi tapahtuu kaupungin käytössä olevien muiden kanavien kautta.

Ilmoittajansuojelulain mukainen ilmoittajan suojelu

Ilmoittajan suojelusta on säädetty ilmoittajansuojelulain 23-28 §:ssä. Ilmoittajan suojelu tarkoittaa sitä, että ilmoittajansuojelulaissa säädetyn mukaisen ilmoituksen tekijää suojellaan vastatoimilta. Vastatoimi on työn yhteydessä tapahtuva suora tai välillinen teko tai laiminlyönti, jonka syynä on sisäinen tai ulkoinen ilmoittaminen tai tietojen julkistaminen ja joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa ilmoittavalle henkilölle perusteetonta haittaa. Henkilöt, jotka tietoisesti ilmoittavat vääriä tai harhaanjohtavia tietoja, eivät ole oikeutettuja suojeluun.

Ilmoittajansuojelulaissa säädettyt seuraamukset

Jos ilmoittajansuojelulaissa säädettyä vastatoimien ja ilmoittamisen estämisen kieltoa rikotaan, on ilmoittajalle korvattava aiheutettu taloudellinen vahinko. Vastaavasti tahallisesti vääriä tietoja ilmoittaneen tai julkistaneen ilmoittajan on korvattava ilmoituksen kohteelle aiheuttamansa taloudellinen vahinko. Vastatoimien kohteeksi joutuneella ilmoittajalla tai muulla lain 5 §:ssä tarkoitetulla luonnollisella henkilöllä on oikeus saada hyvitystä vastatoimen aiheuttamasta loukkauksesta. Hyvitys olisi vastaava kuin esimerkiksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslaissa. Hyvitystä on vaadittava kolmen vuoden kuluessa ilmoituksen estämisestä tai vastatoimien kiellon vastaisesta menettelystä. Ilmoittaja, joka tahallaan ilmoittaa tai julkistaa vääriä tietoja, voidaan tuomita ilmoittajan suojelusta annetun lain rikkomisesta sakkoon. Edellytyksenä on, ettei teko ole vähäinen eikä teosta muussa lainsäädännössä säädetä ankarampaa rangaistusta. Tahallisesti vääriä tietoja ilmoittaneen tai julkistaneen ilmoittajan on korvattava ilmoituksen kohteelle aiheuttamansa taloudellinen vahinko.

Ilmoitusten käsittely

Ilmoitukset käsitellään asetettavassa työryhmässä, johon on määrä kuulua talousjohtaja, hallintojohtaja, henkilöstöjohtaja, kehitysjohtaja ja laskentasuunnittelija (sihteeri). Ilmoittajalle ilmoitetaan kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottoilmoituksen toimittamisesta tieto siitä, mitä toimenpiteitä ilmoituksen perusteella toteutetaan. Ilmoitukset tehdään sähköisessä ilmoitusjärjestelmässä omalla nimellä ja ne käsitellään ilmoittajansuojelulaissa säädettyjä salassapitovelvoitteita noudattaen.

Esittelijä Puheenjohtaja

Päätösehdotus Yhteistoimintaryhmä merkitsee asian osaltaan tiedoksi.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Tiina Helminen ja Antti Pieviläinen poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 14.55.

Kaupunginhallitus 27.03.2023 § 120
169/03.01/2023

Oheismateriaali Kuntaliiton yleiskirje 4/2023: Ilmoittajansuojelulaki ja kunnat
Laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta

Esittelijä Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää, että Ylöjärven kaupunki ottaa käyttöön ilmoittajansuojelulaissa säädetyn ilmoituskanavan edellä selostetun mukaisesti.

Päätös Hyväksyttiin.

Talousjohtaja poistui kokouksesta tämän asian jälkeen klo 17.57.